

Statuten CHRISTEN DEMOCRATISCH APPÈL (CDA)

“HOOFDSTUK I: PARTIJ

A. NAAM EN ZETEL

Artikel 1.

- a. De vereniging draagt de naam: **CHRISTEN DEMOCRATISCH APPÈL (CDA)**.
- b. Het CDA, opgericht op vijftien april negentienhonderd vijfenzeventig, is een politieke partij – hierna te noemen **de partij**.
- c. De partij heeft haar zetel in Den Haag.

B. GRONDSLAG

Artikel 2.

De partij aanvaardt de Heilige Schrift als richtsnoer voor het politiek handelen.

C. DOEL

Artikel 3.

De partij streeft naar een maatschappij waarin de Bijbelse gerechtigheid gestalte krijgt, de mens zijn vrijheid en verantwoordelijkheid kan beleven en waarin het welzijn van allen wordt gediend. De partij legt haar politieke overtuiging vast in een Program van Uitgangspunten en haar concrete doeleinden in een verkiezingsprogramma. De partij richt zich uitdrukkelijk tot de gehele Nederlandse samenleving, zonder onderscheid naar geloofsovertuiging of maatschappelijke groepering.

D. MIDDELEN

Artikel 4.

De partij wil op basis van de bovengenoemde grondslag haar doel bereiken door het bevorderen van de bezinning op, de verdieping, vernieuwing en verbreiding van de christendemocratische gedachte met alle middelen die haar ten dienste staan.

HOOFDSTUK II: LIDMAATSCHAP

A. LEDEN

Artikel 5.

1. Lid van de partij kan zijn iedere Nederlander alsmede iedere niet-Nederlander die Nederlands ingezetene is, die de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt en die instemt met de grondslag en het doel van de partij.
2. De partij kent verschillende vormen van lidmaatschap, die nader zijn uitgewerkt in artikel 2 van het huishoudelijk reglement.
3. Het lidmaatschap van de partij is persoonlijk en niet overdraagbaar.
4. Zij die zich op bijzondere wijze verdienstelijk hebben gemaakt voor de partij kunnen door het partijcongres worden benoemd tot erelid.

Artikel 6.

De aanmelding voor het lidmaatschap vindt plaats bij het secretariaat van de partij, hierna te noemen het CDA-bureau. Voor de bepaling van de ingangsdatum van het lidmaatschap is de datum van bevestiging van de aanmelding beslissend. De aanmeldingsprocedure is verder uitgewerkt in artikel 1 van het huishoudelijk

reglement.

Artikel 7.

1. Gedurende een periode van acht weken na inschrijving heeft een lid geen stemrecht.
2. Gedurende een periode van één jaar na inschrijving kan een lid niet voor vertegenwoordigende functies worden gekandideerd, behoudens ontheffing door het landelijk bestuur.
3. Indien het de kandidatuur voor de functie van gemeenteraadslid betreft, beslist het (dagelijks) bestuur van de desbetreffende provinciale afdeling over de ontheffing.

Artikel 8.

De aanvraag tot het lidmaatschap van een persoon die is geroyeerd, wiens lidmaatschap is opgezegd namens de partij of wiens verzoek tot lidmaatschap is geweigerd, kan niet gehonoreerd worden gedurende twee jaren te rekenen van de datum dat het royement of de opzegging van het lidmaatschap namens de partij onherroepelijk is geworden, tenzij het landelijk bestuur anders beslist.

Artikel 9.

De leden zijn gehouden zich te onderwerpen aan de bepalingen van deze statuten, het huishoudelijk reglement, overige reglementen en aan andere wettige besluiten van het partijcongres en/of het landelijk bestuur.

Artikel 10.

Ieder lid verplicht zich tot betaling van een contributie volgens de jaarlijks door het partijcongres vast te stellen contributieregeling. Bij de vaststelling van de contributieregeling wordt rekening gehouden met de draagkracht van de leden.

LEDEN BUITENLAND

Artikel 11.

Een in het buitenland woonachtig lid ressorteert onder de provinciale afdeling waarvan de gemeentelijke afdeling Den Haag deel uitmaakt, tenzij een buitenlandse afdeling is gevestigd in het land waar het lid woonachtig is, in welk geval het lid onder die buitenlandse afdeling ressorteert. Indien een lid aan het landelijk bestuur te kennen heeft gegeven te willen ressorteren onder een andere gemeentelijke, provinciale of buitenlandse afdeling, wordt het lid bij die desbetreffende afdeling ingeschreven. Van de contributie draagt het landelijk bestuur een deel af aan de afdeling waaronder het lid ressorteert.

BEËINDIGING LIDMAATSCHAP

Artikel 12.

Het lidmaatschap van de partij eindigt door:

- a. overlijden van het lid;
- b. opzegging door het lid;
- c. opzegging namens de partij;
- d. royement.

Artikel 13.

Wanneer het lidmaatschap in de loop van het verenigingsjaar, dat samenvalt met het kalenderjaar, eindigt, blijft de jaarlijkse contributie over het lopende jaar in zijn geheel door het lid verschuldigd.

Artikel 14.

Opzegging van het lidmaatschap door het lid moet plaatsvinden bij het CDA-bureau. Dit kan hetzij rechtstreeks bij het CDA-bureau, hetzij via de gemeentelijke afdeling waaronder het desbetreffende lid ressorteert. In het laatste geval stuurt het afdelingsbestuur de opzegging binnen veertien dagen naar het CDA-bureau.

Artikel 15.

1. Opzegging van het lidmaatschap kan ook door de partij plaatsvinden. Deze procedure wordt uitgewerkt in het huishoudelijk reglement. Opzegging van het lidmaatschap door de partij kan plaatsvinden in het geval het lid:
 - a. ophoudt te voldoen aan de eisen aan het lidmaatschap in deze statuten gesteld;
 - b. met betaling van de aan de partij, een afdeling of een met de partij gelieerde rechtspersoon verschuldigde gelden in gebreke is gebleven;
 - c. bij toelating zodanige onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt dat, naar redelijkerwijs valt aan te nemen, tot weigering zou zijn besloten indien de juiste en volledige gegevens bekend zouden zijn geweest;
 - d. zich zodanig gedraagt dat van de partij redelijkerwijs niet gevergd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren.
2. In de in lid 1 sub a, c en d genoemde gevallen wordt niet tot opzegging overgegaan dan nadat het lid in de gelegenheid is gesteld zich te verweren.

Artikel 16.

1. Royement vindt plaats op voordracht van het landelijk bestuur of het bestuur van de afdeling, wanneer een lid in strijd handelt met de statuten, het huishoudelijk reglement, overige reglementen en/of besluiten van de partij en/of de partij op onredelijke wijze benadeelt. Het besluit op het royement vindt plaats door het landelijk bestuur, gehoord hebbend het advies van de Integriteits- en Royementscommissie.
2. In het huishoudelijk reglement en het reglement van de Integriteits- en Royementscommissie worden nadere regels gesteld over de royementsprocedure.

Artikel 17.

Tegen het besluit tot opzegging van het lidmaatschap namens de partij, het besluit tot royement en het besluit tot weigering van toelating tot het lidmaatschap staat beroep open bij de Commissie van Beroep. Het beroep is mogelijk binnen vier weken na dagtekening van kennisgeving waarin het lid het besluit als bedoeld in de eerste zin is meegedeeld.

HOOFDSTUK III: PARTIJ ORGANISATIE

A. ALGEMEEN

Artikel 18.

1. De partij is een vereniging die op gemeentelijk, provinciaal en buitenlands niveau afdelingen kent en op landelijk niveau organen, bijzondere organen, bijzondere organisaties en netwerken.
2. Een fractievoorzitter of zijn plaatsvervanger is adviserend lid van het bestuur van een partijorgaan dan wel partijverband in dezelfde bestuurslaag.

Artikel 19.

1. Stemgerechtigde leden kunnen zich verenigen als netwerk.
2. Een netwerk komt tot stand na erkenning door het landelijk bestuur. Het landelijk bestuur kan de erkenning intrekken.
3. De procedure en criteria voor erkenning en intrekking van de erkenning worden opgenomen in het huishoudelijk reglement.
4. Een netwerk stelt zich ten doel (politiek) debat te organiseren, te stimuleren en te faciliteren, en bij te dragen aan visievorming.
5. De samenstelling, organisatie en werkwijze, taken en bevoegdheden van de netwerken kunnen worden geregeld in een door het landelijk bestuur vast te stellen reglement.

B. AFDELINGEN

Artikel 20.

Afdelingen van de partij zijn: de gemeentelijke afdeling, de provinciale afdeling en de buitenlandse afdeling.

Een afdeling komt tot stand na erkenning door het landelijk bestuur.

Artikel 21.

Samenstelling, organisatie en werkwijze, alsmede taken en bevoegdheden van de afdelingen worden geregeld in het huishoudelijk reglement en door het landelijk bestuur vast te stellen standaardreglementen. De afdeling kan bepalingen aan het standaardreglement toevoegen of daarvan afwijken, mits daardoor geen strijdigheid ontstaat met deze statuten en/of het huishoudelijk reglement. Het landelijk bestuur kan afwijking van deze reglementen toestaan, mits deze niet in strijd is met deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

Op buitenlandse afdelingen is het standaardreglement voor gemeentelijke afdelingen van overeenkomstige toepassing.

Artikel 22.

Een afdeling kan de bevoegdheden die krachtens de statuten en/of krachtens enig reglement in partijverband zijn toegekend, alleen uitoefenen wanneer aan de financiële verplichtingen tegenover de partij over het voorafgaande verenigingsjaar is voldaan en de jaarrekening en het jaarverslag van het voorgaande verenigingsjaar aan het landelijk bestuur zijn overgelegd.

Artikel 23.

1. Het landelijk bestuur heeft de bevoegdheid een afdeling geheel of gedeeltelijk haar rechten te ontnemen, indien de afdeling deze statuten, enig reglement of besluit van het landelijk bestuur overtreedt of de afdeling de partij op andere wijze onredelijk benadeelt. Tegen deze beslissing van het landelijk bestuur staat binnen

vier weken nadat de beslissing per aangetekend schrijven is verzonden, beroep open bij de Commissie van Beroep.

2. Op de in het eerste lid genoemde gronden kan het (dagelijks) bestuur van een afdeling van zijn bevoegdheden worden ontheven. Deze bevoegdheid ligt in het geval van een gemeentelijke afdeling bij het betreffende provinciale bestuur en in het geval van een provinciale of buitenlandse afdeling bij het landelijk bestuur.
3. Ingeval van ontheffing draagt het bestuur dat daartoe heeft besloten zorg voor de vervulling van de bestuurstaken. Het bestuur kan daartoe één of meer commissarissen benoemen. Uiterlijk één jaar na de ontheffing wordt door het bestuur ofwel een algemene vergadering belegd ter verkiezing van de leden van een nieuw bestuur ofwel een bestuursvergadering belegd ter verkiezing van de leden van een nieuw (dagelijks) bestuur.

GEMEENTELIJKE AFDELING

Artikel 24.

1. Alle leden woonachtig binnen de grenzen van een gemeente, vormen tezamen een gemeentelijke afdeling. Een afdeling telt ten minste tien leden.
2. De algemene vergadering van de gemeentelijke afdeling is toegankelijk voor alle leden binnen haar gebied. Het stemrecht komt toe aan alle leden van de gemeentelijke afdeling.

Artikel 25.

1. In bijzondere omstandigheid kan het landelijk bestuur twee of meer aangrenzende gemeentelijke afdelingen samenvoegen tot één afdeling.
2. Het landelijk bestuur kan daartoe overgaan nadat het een daarop gericht verzoek van de betreffende afdeling krijgt, dat wordt ondersteund door de algemene vergadering van elk van deze afdelingen. Het landelijk bestuur beoordeelt of er sprake is van bijzondere omstandigheden als bedoeld in het eerste lid. Het raadpleegt hierbij het bestuur van de provinciale afdeling waartoe de betreffende gemeentelijke afdelingen behoren. Het landelijk bestuur deelt zijn besluit zo spoedig mogelijk mee aan (de besturen van) de betreffende afdelingen.
3. Indien er sprake is van samengevoegde gemeentelijke afdelingen als bedoeld in dit artikel, kunnen de leden bij gemeenteraadsverkiezingen slechts stemmen over de kandidatenlijst die en het verkiezingsprogramma dat betrekking heeft op de verkiezing in de gemeente waar zij woonachtig zijn.

Artikel 26.

1. Indien in een gemeente geen afdeling (meer) bestaat, wijst het bestuur van de betreffende provinciale afdeling in overleg met het landelijk bestuur, aan onder welke nabij gevestigde afdeling de leden in die gemeente vallen.
2. De in het eerste lid bedoelde leden hebben voor de behandeling van landelijke en/of provinciale aangelegenheden toegang tot de vergaderingen van de gemeentelijke afdeling waar zij onder vallen. Zij hebben dezelfde rechten als de oorspronkelijk tot de gemeentelijke afdeling behorende leden.

PROVINCIALE AFDELING

Artikel 27.

Alle leden woonachtig binnen de grenzen van een provincie, vormen tezamen een provinciale afdeling.

Artikel 28.

De algemene vergadering van de provinciale afdeling is toegankelijk voor alle leden binnen haar gebied. Het stemrecht komt toe aan alle leden van de afdeling.

BUITENLANDSE AFDELING**Artikel 29.**

1. Alle leden woonachtig binnen de grenzen van een land, niet zijnde Nederland, kunnen tezamen een buitenlandse afdeling vormen. Een afdeling telt ten minste tien leden.
2. De algemene vergadering van de buitenlandse afdeling is toegankelijk voor alle leden binnen haar gebied. Het stemrecht komt toe aan alle leden van de buitenlandse afdeling.

Artikel 30.

1. In bijzondere omstandigheid kan het landelijk bestuur twee of meer aangrenzende buitenlandse afdelingen samenvoegen tot één afdeling.
2. Het landelijk bestuur kan daartoe overgaan nadat het een daarop gericht verzoek van de betreffende afdeling krijgt, dat wordt ondersteund door de algemene vergadering van elk van deze afdelingen. Het landelijk bestuur beoordeelt of er sprake is van bijzondere omstandigheden als bedoeld in het eerste lid. Het landelijk bestuur deelt zijn besluit zo spoedig mogelijk mee aan (de besturen van) de betreffende afdelingen.

Artikel 31.

1. Indien in een land, niet zijnde Nederland, geen afdeling (meer) bestaat, kan het bestuur van de betreffende buitenlandse afdeling in overleg met het landelijk bestuur, aanwijzen onder welke nabij gevestigde afdeling de leden in dat land vallen.
2. De in het eerste lid bedoelde leden hebben voor de behandeling van landelijke aangelegenheden toegang tot de vergaderingen van de buitenlandse afdeling waar zij onder vallen. Zij hebben dezelfde rechten als de oorspronkelijk tot de buitenlandse afdeling behorende leden.

C. ORGANEN**Artikel 32.**

Organen van de partij zijn: het partijcongres, het landelijk bestuur, de verenigingsraad en het netwerkberaad.

Artikel 33.

Organisatie en werkwijze, alsmede taken en bevoegdheden van de organen worden nader geregeld in het huishoudelijk reglement.

PARTIJCONGRES: SAMENSTELLING**Artikel 34.**

De algemene vergadering van de partij, verder te noemen het partijcongres, is

toegankelijk voor alle leden. Het stemrecht komt toe aan alle leden.

PARTIJCONGRES: TAAK EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 35.

Het partijcongres heeft onder meer tot taak en is bevoegd tot:

- a. de bespreking en toetsing van het politieke beleid, met name van de fracties in de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de CDA-delegatie in de fractie van de Europese Volkspartij in het Europees Parlement, hierna te noemen de EVP-fractie;
- b. het aannemen van resoluties en het doen van uitspraken, zowel over vraagstukken van politiek beleid als over organisatorische zaken. Een voorstel voor een resolutie of uitspraak moet schriftelijk worden ingediend;
- c. het besluiten tot het houden van een schriftelijke ledenraadpleging op voorstel van het landelijk bestuur of op voorstel van één procent van de leden en/of ten minste drie provinciale afdelingen;
- d. de behandeling en vaststelling van de jaarverslagen van de (bijzondere) organen en de behandeling van de jaarverslagen van de bijzondere organisaties van de partij.
- e. de behandeling en vaststelling van de balans en de rekening van baten en lasten, alsmede de begroting van de instanties die – ten behoeve van de in het vorige lid bedoelde partijorganen en bijzondere organen – de geldmiddelen of eigendommen beheren, met inachtneming van de bepaling daaromtrent in deze statuten. Bij de vaststelling van de begroting stelt het partijcongres tevens de contributieregeling vast. Na goedkeuring van de balans en rekening van baten en lasten van de desbetreffende instantie wordt decharge verleend aan het landelijk bestuur en de besturen van de bedoelde bijzondere organen;
- f. de behandeling van de balans en rekening van baten en lasten, alsmede de begroting van de bijzondere organisaties, indien deze organisaties financiële ondersteuning van de partij ontvangen;
- g. de vaststelling en wijziging van statuten en reglementen van instanties die voor bijzondere organen in het leven worden geroepen ten behoeve van het beheer van geldmiddelen en/of eigendommen, met inachtneming van de bepalingen in deze statuten;
- h. de goedkeuring van de statuten en reglementen van de bijzondere organisaties en de wijziging van hun statuten en reglementen;
- i. de vaststelling van programma's ten behoeve van de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de leden van het Europees Parlement. De procedure voor de totstandkoming en vaststelling van de programma's wordt geregeld in het reglement voor de vaststelling van programma's;
- j. de vaststelling en wijziging van het Program van Uitgangspunten, waartoe een meerderheid van tweederde is vereist;

- k. de vaststelling van de uitslag van de verkiezing van de voorzitter van het landelijk bestuur door de leden;
- l. de verkiezing van de leden van het landelijk bestuur, als bedoeld in artikel 36 lid 1;
- m. de verkiezing dan wel aanwijzing van de lijsttrekker(s) voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal respectievelijk het Europees Parlement, met inachtneming van de bepaling daaromtrent in het reglement voor de voorbereiding van de kandidaatstelling voor de verkiezingen der leden van het desbetreffende vertegenwoordigende lichaam;
- n. de vaststelling en wijziging van de statuten, waartoe een meerderheid van tweederde is vereist;
- o. de vaststelling en wijziging van het huishoudelijk reglement, met inachtneming van de bepalingen daaromtrent in deze statuten;
- p. de benoeming van ereleden op voorstel van het landelijk bestuur;
- q. de vaststelling van de in te dienen kandidatenlijst voor de verkiezing der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal respectievelijk voor de verkiezing der leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal respectievelijk voor de verkiezing der leden van het Europees Parlement;
- r. de verkiezing van de voorzitters van de bijzondere organen alsmede de voorzitter van het Wetenschappelijk Instituut;
- s. de verkiezing van de leden van de bijzondere organen;
- t. het nemen van beslissingen over alle voorstellen van organisatorische en financiële aard die door gemeentelijke en/of provinciale en/of buitenlandse afdelingen ten minste acht weken voorafgaand aan de vergadering van het partijcongres, zijn ingediend bij het landelijk bestuur, dat deze van een preadvies voorziet;
- u. het vaststellen van een reglement van orde van het partijcongres.

LANDELIJK BESTUUR: SAMENSTELLING

Artikel 36.

1. Het landelijk bestuur bestaat uit:
 - a. de voorzitter, in functie gekozen door de leden;
 - b. de vice-voorzitter, secretaris en penningmeester, te kiezen door het partijcongres en in functie benoemd door het landelijk bestuur;
 - c. een door het landelijk bestuur vast te stellen aantal van ten minste één en ten hoogste drie andere bestuursleden, te kiezen door het partijcongres en in functie benoemd door het landelijk bestuur.
2. Het landelijk bestuur kan zich te allen tijde laten bijstaan door adviseurs.
3. Medewerkers van het CDA-bureau kunnen niet tevens lid zijn van het landelijk bestuur.

LANDELIJK BESTUUR: TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 37.

Het landelijk bestuur heeft onder meer tot taak en is bevoegd tot:

- a. het leiding geven aan alle politieke en organisatorische activiteiten van en binnen de partij;

- b. het opstellen van strategische kaders voor de (middel)lange termijn;
- c. het organiseren en faciliteren van politieke meningsvorming, debat en standpuntbepaling in de partij;
- d. het scouten, ontwikkelen en opleiden van politiek en bestuurlijk talent;
- e. de zorg voor het beheer van de geldmiddelen en eigendommen van de partij;
- f. de vaststelling van de ontwerpen van de jaarlijkse begroting, de meerjarenbegroting en de financiële strategie;
- g. de vaststelling van het ontwerp jaarverslag, waaronder de jaarrekening;
- h. de zorg voor communicatie- en campagneactiviteiten;
- i. het vertegenwoordigen van de vereniging, met dien verstande dat de partij ten minste wordt vertegenwoordigd door de (vice-)voorzitter samen met een ander lid van het landelijk bestuur;
- j. het bijeenroepen van het partijcongres door toezending van de oproep aan de leden, alsmede het voorbereiden van de besluitvorming en het uitvoeren van de besluiten van het partijcongres;
- k. het erkennen van een netwerk en het intrekken van de erkenning van een netwerk;
- l. het voorbereiden en organiseren van de verkiezing van de leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de verkiezing van de leden van het Europees Parlement;
- m. het organiseren van de totstandkoming van de verkiezingsprogramma's voor de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de leden van het Europees Parlement;
- n. het vaststellen van een leidraad voor het programma voor de verkiezingen van de leden van de Provinciale Staten, de waterschappen en de gemeenteraad;
- o. het vaststellen van een voordracht voor de verkiezing van leden van het landelijk bestuur, alsmede een voordracht voor de verkiezing van de voorzitter;
- p. het benoemen, schorsen en ontslaan van personeel van het CDA-bureau;
- q. het instellen en opheffen van tijdelijke of permanente commissies, alsmede de benoeming van de leden hiervan en het vaststellen van reglementen en/of richtlijnen voor deze commissies;
- r. het instellen en opheffen van een Commissie Buitenland, welke belast is met de voorbereiding en coördinatie van alle internationale activiteiten binnen het partijverband;
- s. de verenigingsraad in staat stellen om zijn taken en bevoegdheden uit te voeren;
- t. de zorg voor de handhaving van deze statuten en de bijbehorende reglementen;
- u. het nemen van beslissingen in spoedeisende gevallen en in alle gevallen waarin door de statuten en de bijbehorende reglementen niet is voorzien.

Artikel 38.

Bij de vervulling van hun taak richten de leden van het landelijk bestuur zich naar het belang van de vereniging en de met haar verbonden organisatie. Een lid van het landelijk bestuur neemt niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming van het

landelijk bestuur indien hij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat in strijd is met het belang van het CDA en de met haar verbonden organisatie. Het betreffende lid van het landelijk bestuur is verplicht van een tegenstrijdig belang als in de vorige volzin bedoeld, onverwijld mededeling te doen aan de voorzitter van het landelijk bestuur, en indien het de voorzitter betreft, aan de vice-voorzitter van het landelijk bestuur. Indien hierdoor geen besluit kan worden genomen, omdat alle leden van het landelijk bestuur een tegenstrijdig belang hebben, wordt het besluit genomen door de verenigingsraad.

Artikel 39.

1. Ingeval van ontstentenis of belet van één of meer leden van het landelijk bestuur is het (zijn de) overblijvende lid (leden) van het landelijk bestuur met het gehele bestuur belast, rekening houdend met het hierna in dit artikel bepaalde.
2. Ingeval van ontstentenis of belet van de voorzitter van het landelijk bestuur, is de vice-voorzitter tijdelijk met de taken van de voorzitter belast. Het landelijk bestuur kan in plaats daarvan ook zo snel als mogelijk besluiten tijdelijk een persoon aan te wijzen die alle taken van de voorzitter tijdelijk zal vervullen en tijdelijk alle bevoegdheden van de voorzitter van het landelijk bestuur heeft, totdat een nieuwe voorzitter is verkozen conform het bepaalde in deze statuten. Als deze persoon geen lid van het landelijk bestuur is, dient de verenigingsraad hiervoor goedkeuring te verlenen.
3. Ingeval van ontstentenis of belet van alle leden van het landelijk bestuur wordt het CDA tijdelijk bestuurd door meerdere personen die daartoe door de verenigingsraad worden aangewezen. Deze personen dienen er zo snel als mogelijk voor zorg te dragen dat er een nieuw landelijk bestuur wordt verkozen in overeenstemming met het bepaalde in deze statuten.

VERENIGINGSRAAD: SAMENSTELLING

Artikel 40.

1. De verenigingsraad bestaat uit:
 - a. stemhebbende leden:
 - i. de leden van het landelijk bestuur;
 - ii. van iedere provinciale afdeling één vertegenwoordiger te kiezen door het bestuur van de provinciale afdelingen;
 - iii. de vertegenwoordiger van het netwerkberaad, bij voorkeur de voorzitter;
 - iv. één lid van het bestuur van het CDJA, bij voorkeur de voorzitter;
 - v. één lid van het bestuur van het CDAV, bij voorkeur de voorzitter;
 - vi. één lid van het bestuur van de CDASenioren, bij voorkeur de voorzitter.
 - b. adviserende leden:
 - i. de fractievoorzitter in de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
 - ii. de fractievoorzitter in de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
 - iii. de voorzitter van de CDA-delegatie in de EVP-fractie;
 - iv. de directeur van het Wetenschappelijk Instituut;

- v. de voorzitter van de Bestuurdersvereniging.
- 2. De verenigingsraad kan te allen tijde op ad hoc basis (andere) adviseurs uitnodigen.
- 3. De provinciale afdelingen, het netwerkberaad, het CDAV, het CDJA, de CDASenioren en de adviserende leden kunnen voor hun vertegenwoordiging in de verenigingsraad een plaatsvervanger aanwijzen overeenkomstig de procedure die is vastgelegd in de statuten en/of desbetreffende reglementen.
- 4. De voorzitter van het landelijk bestuur is voorzitter van de verenigingsraad.
- 5. Medewerkers van het CDA-bureau kunnen niet tevens lid zijn van de verenigingsraad.

VERENIGINGSRAAD: TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 41.

1. Voor zover niet anders bepaald in deze statuten en het huishoudelijk reglement heeft de verenigingsraad tot taak en is hij bevoegd tot:
 - i. het adviseren over:
 - a. politieke ontwikkelingen, het politieke beleid van de fracties in de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de CDA-delegatie in de EVP-fractie, en partij-aangelegenheden;
 - b. de strategische kaders voor de (middel)lange termijn;
 - c. de profielbeschrijving voor de verkiezing van de leden van het landelijk bestuur, de Eerste Kamer en Tweede Kamer der Staten-Generaal en de leden van het Europees Parlement;
 - d. de leidraad voor het verkiezingsprogramma voor de verkiezingen van de leden van de Provinciale Staten, de waterschappen en de gemeenteraad.
 - ii. het goedkeuren van voorstellen van het landelijk bestuur over:
 - a. de advieslijsten voor de verkiezing van de leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de verkiezing van de leden van het Europees Parlement;
 - b. de voordracht voor de lijsttrekker(s) voor de verkiezing van de leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de verkiezing van de leden van het Europees Parlement;
 - c. het ontwerpverkiezingsprogramma voor de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de leden van het Europees Parlement;
 - d. de ontwerpen van de jaarlijkse begroting, de meerjarenbegroting en de financiële strategie, in samenspraak met een vertegenwoordiger van de auditcommissie;
 - e. het ontwerp jaarverslag, waaronder de jaarrekening;
 - f. de voordracht voor de verkiezing van de voorzitter en overige leden van het landelijk bestuur;

- g. de wijziging van de statuten en/of het huishoudelijk reglement, respectievelijk de kandidaatstellingsreglementen en de overige reglementen waarvan de vaststelling en wijziging in de statuten is voorbehouden aan het partijcongres.
2. Indien de verenigingsraad goedkeuring onthoudt, legt het landelijk bestuur, uiterlijk één week na onthouding van goedkeuring, na heroverweging opnieuw een voorstel aan de verenigingsraad voor. Als de verenigingsraad goedkeuring aan dit voorstel onthoudt, is het landelijk bestuur desondanks bevoegd een besluit te nemen.

NETWERKBERAAD

Artikel 42.

1. Het netwerkberaad heeft als taak het organiseren van dialoog tussen de netwerken, de verenigingsraad, de fracties in de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en de CDA-delegatie in de EVP-fractie.
2. Het netwerkberaad bestaat uit:
 - a. stemhebbende leden: de vertegenwoordigers van de netwerken.
 - b. adviserende leden:
 - i. een lid van het landelijk bestuur;
 - ii. de fractievoorzitter in de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
 - iii. de fractievoorzitter in de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
 - iv. de voorzitter van de CDA-delegatie in de EVP-fractie;
 - v. de directeur van het Wetenschappelijk Instituut;
 - vi. de voorzitter van de Bestuurdersvereniging.
3. Medewerkers van het CDA-bureau kunnen niet tevens lid zijn van het netwerkberaad.
4. De organisatie en werkwijze, taken en bevoegdheden van de netwerken kunnen worden geregeld in een door het partijcongres vast te stellen reglement.

D. BIJZONDERE ORGANEN

Artikel 43.

De partij kent de volgende bijzondere organen: de Commissie van Beroep, de Integriteits- en Royementscommissie, de Toetsingscommissie, de Auditcommissie en de Redactieraad. Op voorstel van het landelijk bestuur kan het partijcongres andere bijzondere organen instellen.

Artikel 44.

Organisatie en werkwijze, alsmede taken en bevoegdheden van bijzondere organen worden geregeld in door het partijcongres vast te stellen reglementen, die geen bepalingen mogen bevatten strijdig met deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

Artikel 45.

Het partijcongres kan voor een doelmatig en juist beheer van de geldmiddelen van een bijzonder orgaan een beheersinstantie instellen. Het partijcongres stelt de eventuele rechtsvorm, statuten en reglementen van een dergelijke instantie na

overleg met het desbetreffende bijzondere orgaan vast.

COMMISSIE VAN BEROEP

Artikel 46.

1. De Commissie van Beroep heeft drie taken:
 - a. bij wege van arbitrage beslissen op ingestelde beroepen tegen beslissingen van partijorganen en/of – afdelingen, waartegen krachtens de statuten en daaruit voortvloeiende reglementen beroep ingesteld kan worden;
 - b. bij wege van arbitrage beslissen over geschillen die voortvloeien uit de toepassing van bepalingen van deze statuten en reglementen;
 - c. op verzoek van het landelijk bestuur een prejudiciële beslissing geven met betrekking tot de uitleg en/of toepassing van bepalingen uit deze statuten en/of reglementen.
2. De Commissie van Beroep treedt niet in de innerlijke waarde van aan haar ter toetsing voorgelegde besluiten behoudens marginale toetsing. De uitspraak van de Commissie van Beroep inzake een voorgelegd geschil is bindend voor alle betrokkenen.

Artikel 47.

De Commissie van Beroep bestaat uit vijf leden die op voordracht van het landelijk bestuur door het partijcongres worden gekozen.

Artikel 48.

Het landelijk bestuur wijst, op voordracht van de Commissie van Beroep een griffier aan. In het reglement van de Commissie van Beroep kunnen nadere eisen gesteld worden ten aanzien van de benoembaarheid van de griffier.

INTEGRITEITS- EN ROYEMENTSCOMMISSIE

Artikel 49.

1. De Integriteits- en Royementscommissie (IRC) heeft twee taken:
 - het op verzoek adviseren van het landelijk bestuur over kwesties die de integriteit van CDA-politici betreffen;
 - het aan het landelijk bestuur uitbrengen van haar oordeel over een ingediend verzoek tot royement van een lid.
2. Daar waar het gaat om integriteitskwesties hanteert de IRC de volgende niet limitatieve opsomming van gedragswaarden of deugden die leidend zijn voor een betrouwbaar CDA-politicus: betrokken, onkreukbaar, moedig, communicatief, transparant, bezonnen en respectvol.

Artikel 50.

De IRC bestaat uit vijf leden die op voordracht van het landelijk bestuur door het partijcongres worden gekozen.

TOETSINGSCOMMISSIE

Artikel 51.

De Toetsingscommissie is belast met de toetsing van de cumulaties als bedoeld in deze statuten.

Artikel 52.

De toetsingscommissie bestaat uit vijf leden, die op voordracht van het landelijk bestuur door het partijcongres worden gekozen.

AUDITCOMMISSIE

Artikel 53.

1. De Auditcommissie is belast met het jaarlijks onderzoek van de balans en de rekeningen van baten en lasten van de instanties die ten behoeve van het landelijk bestuur en/of partijcongres en/of bijzondere organen en/of bijzondere organisaties de geldmiddelen en/of eigendommen beheren en daarvan verslag uit brengen aan het partijcongres. Zij adviseert het landelijk bestuur over belangrijke financiële aangelegenheden.
2. De Auditcommissie brengt jaarlijks verslag uit aan het partijcongres, het landelijk bestuur en de verenigingsraad over de uitoefening van haar taken.

Artikel 54.

De Auditcommissie bestaat uit drie onafhankelijke leden. De leden van de Auditcommissie mogen geen lid zijn van het landelijk bestuur, de verenigingsraad of het netwerkberaad en/of besturen van bijzondere organen en/of bijzondere organisaties. Zij worden op voordracht van het landelijk bestuur door het partijcongres gekozen. De Auditcommissie kan zich laten bijstaan door adviserende leden.

REDACTIERAAD

Artikel 55.

De Redactieraad ziet erop toe dat de redacties van de periodieken die worden uitgegeven door de partij, handelen overeenkomstig het gestelde in het reglement van de redactie. De Redactieraad vervult ten opzichte van de redacties een stimulerende, toezichthoudende en adviserende functie.

Artikel 56.

De leden van de Redactieraad worden, op voordracht van het landelijk bestuur en gehoord de Redactieraad, door het partijcongres in functie gekozen.

E. BIJZONDERE ORGANISATIES

Artikel 57.

De partij kent de volgende bijzondere organisaties: de Eduardo Frei Stichting (EFS), het Wetenschappelijk Instituut, de Bestuurdersvereniging, het CDJA en het CDAV.

Artikel 58.

1. De bijzondere organisaties dienen een bij notariële akte opgerichte rechtspersoon te zijn.
2. De samenstelling, organisatie en werkwijze van bijzondere organisaties worden geregeld in door deze bijzondere organisaties vastgestelde statuten en eventuele reglementen.
3. De provinciale afdelingen, het CDAV en het CDJA kunnen voor hun vertegenwoordiging in bijzondere organisaties plaatsvervangers aanwijzen overeenkomstig de procedure die is vastgelegd in statuten en/of desbetreffende reglementen.

Artikel 59.

1. De bijzondere organisaties worden financieel ondersteund vanuit de partij. Deze ondersteuning vindt plaats op basis van een vast te stellen deel van de contributie.
2. Om aanspraak te kunnen maken op de in het eerste lid genoemde financiële ondersteuning, dienen de bijzondere organisaties tijdig hun jaarverslag, de balans en de rekening van baten en lasten en de begroting voor het komende jaar bij het landelijk bestuur in.

EDUARDO FREI STICHTING

Artikel 60.

1. De Eduardo Frei Stichting (EFS), Stichting van het CDA voor Internationale solidariteit, heeft tot doel het christendemocratisch gedachtegoed – in het bijzonder op het terrein van internationale samenwerking – te bevorderen. Zowel in andere landen als onder leden van de partij of aan de partij gelieerde organisaties.
2. De stichting vervult haar taak in samenwerking met de Commissie Buitenland en onder verantwoordelijkheid van het landelijk bestuur.
3. De samenstelling en werkwijze van de EFS is vastgelegd in de statuten van de stichting.

Artikel 61.

De leden van het bestuur van de Eduardo Frei stichting worden gekozen door het landelijk bestuur in overleg met het bestuur van de stichting. Eén lid van het landelijk bestuur heeft zitting in het bestuur van de stichting. De voorzitter van de stichting wordt voorgedragen door het landelijk bestuur in overleg met het bestuur van de stichting en de Commissie Buitenland en wordt door het partijcongres in functie gekozen.

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

Artikel 62.

Het Wetenschappelijk Instituut is belast met de uitvoering van alle taken ter verwezenlijking van het doel, omschreven in zijn statuten op basis van de grondslag van de partij en in aansluiting aan het Program van Uitgangspunten. Het instituut stimuleert met name de bezinning op de relatie tussen levensovertuiging en politiek handelen. Het geeft gedocumenteerde adviezen over politieke vraagstukken en het adviseert over de hoofdlijnen van het beleid, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek vanuit de partij.

Artikel 63.

De voorzitter van het Wetenschappelijk Instituut wordt op voordracht van het Wetenschappelijk Instituut, in overleg met het landelijk bestuur, door het partijcongres in functie gekozen. Met betrekking tot die verkiezing is het bepaalde in artikel 39 van het huishoudelijk reglement van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat de voordracht wordt opgesteld door het Wetenschappelijk Instituut.

BESTUURDERSVERENIGING

Artikel 64.

De Bestuurdersvereniging is belast met de uitvoering van alle taken ter

verwezenlijking van het doel, omschreven in haar statuten. Zij verricht haar taken in samenwerking met het landelijk bestuur.

Artikel 65.

Zowel leden van de CDA-fracties in de Provinciale Staten, het algemeen bestuur van het waterschap en gemeenteraden als bestuurders van de provincies, de waterschappen en gemeenten die lid zijn van de partij, dienen lid te zijn van de Bestuurdersvereniging.

CDJA

Artikel 66.

De jongerenorganisatie, het Christen Democratisch Jongeren Appèl (CDJA), is belast met alle taken ter verwezenlijking van het doel, omschreven in haar statuten.

Artikel 67.

De afdelingen zijn verplicht, wanneer het CDJA binnen hun werkgebied gemeentelijke, provinciale en/of buitenlandse afdelingen kent, het werk hiervan te bevorderen en waar nodig financieel te steunen. Afdelingen nemen, indien voorgedragen, ten minste één vertegenwoordiger van de CDJA-afdeling binnen hun werkgebied in hun bestuur op, terwijl zij bevoegd zijn een vertegenwoordiger in het bestuur van iedere CDJA-afdeling te benoemen. Deze vertegenwoordigers zijn stemhebbend lid.

CDAV

Artikel 68.

Het CDAVrouwenberaad (CDAV) is belast met alle taken ter verwezenlijking van het doel, omschreven in zijn statuten.

Artikel 69.

De voorzitter van het CDAV wordt gekozen door de leden van het CDAV.

F. FINANCIËN PARTIJ

Artikel 70.

1. De geldmiddelen van de partij bestaan uit:
 - a. de jaarlijkse contributie van de leden, die centraal wordt geïnd;
 - b. rente van belegde gelden;
 - c. schenkingen, legaten en erfstellingen;
 - d. andere inkomsten.
2. Erfstellingen kunnen slechts worden aanvaard onder het voorrecht van boedelbeschrijving.
3. Voor het aanvaarden van de in het eerste lid, sub c bedoelde geldmiddelen wordt het beleid bepaald door het partijcongres. Dit beleid wordt vastgelegd in het giftenreglement. Dit reglement is voor alle geledingen binnen de partij van toepassing.

Artikel 71.

Het boekjaar loopt gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 72.

Een registeraccountant controleert regelmatig de wijze waarop de financiële

administratie wordt gevoerd, alsmede de rekening en verantwoording over het afgelopen boekjaar.

Artikel 73.

Jaarrekeningen worden uiterlijk op de in de eerste helft van het jaar te houden vergadering van het partijcongres behandeld en vastgesteld, behoudens verlenging van deze termijn door het partijcongres; begrotingen worden uiterlijk in de tweede helft van het jaar behandeld en vastgesteld.

Artikel 74.

Het partijcongres kan het beheer van de geldmiddelen van de partij geheel of gedeeltelijk overdragen aan één of meer stichtingen. De samenstelling van het stichtingsbestuur respectievelijk de stichtingsbesturen wordt geregeld in de statuten van de desbetreffende stichting.

G. CDA-BUREAU

Artikel 75.

Het CDA-bureau ondersteunt de organen van de partij in al hun werkzaamheden en ondersteunt de bijzondere organen en bijzondere organisaties bij hun (administratieve) activiteiten, voor zover zij die taken niet zelf kunnen uitvoeren. Met de bijzondere organen en/of organisaties kunnen specifieke afspraken worden gemaakt over het soort en de mate van ondersteuning.

Artikel 76.

De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het CDA-bureau berust bij het landelijk bestuur. Het landelijk bestuur kan een lid uit zijn midden hiermee specifiek belasten.

Artikel 77.

De leiding van het CDA-bureau berust bij de directeur, die door het landelijk bestuur is benoemd.

Artikel 78.

1. De Stichting Secretariaat CDA treedt op als werkgever voor het personeel. Het bestuur van deze stichting valt samen met het landelijk bestuur.
2. De rechtspositie van het personeel van het CDA-bureau wordt door het landelijk bestuur als bestuur van de Stichting Secretariaat CDA, geregeld en vastgesteld. Hiertoe behoort onder meer de eventuele vaststelling van een collectieve arbeidsovereenkomst.

HOOFDSTUK IV: VERKIEZINGEN

A. EERSTE KAMER, TWEDE KAMER, EUROPEES PARLEMENT

Artikel 79.

Het landelijk bestuur heeft de leiding bij de voorbereiding van en de te voeren activiteiten voor de verkiezingen voor de Eerste Kamer, de Tweede Kamer en het Europees Parlement.

Artikel 80.

De kandidaatstellingsprocedure wordt geregeld in het Reglement voor de voorbereiding van de kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van de

Eerste Kamer, de Tweede Kamer en het Europees Parlement.

Artikel 81.

Kandidaat voor het lidmaatschap van de Eerste Kamer, respectievelijk de Tweede Kamer der Staten-Generaal, respectievelijk het Europees Parlement kunnen worden gesteld zij die bij verkiezing voldoen aan de eisen van de wet, lid zijn van de partij en bereid zijn schriftelijk te verklaren dat zij instemmen met het Program van Uitgangspunten en het vigerende verkiezingsprogramma van de partij. De overige vereisten worden genoemd in het in het vorige artikel bedoelde kandidaatstellingsreglement.

Artikel 82.

De leden van de Eerste Kamer, respectievelijk de Tweede Kamer der Staten-Generaal, respectievelijk het Europees Parlement worden geacht, met behoud van ieders persoonlijke verantwoordelijkheid, bij het verrichten van hun taak rekening te houden met uitspraken en verklaringen van de bevoegde partijorganen.

Artikel 83.

De leden van de Eerste Kamer, respectievelijk Tweede Kamer der Staten-Generaal, respectievelijk het Europees Parlement hebben de verplichting, als onderdeel van hun taak, regelmatig contact te onderhouden met de verschillende geledingen van de partij. Daartoe behoort onder meer het geven van voorlichting aan, het verslag doen en het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid aan de provinciale afdelingen, die aan elk van hen, in overleg tussen fractie en landelijk bestuur, worden toegewezen.

B. PROVINCIALE STATEN

Artikel 84.

Het bestuur van de provinciale afdeling heeft de leiding bij de voorbereiding van en de te voeren activiteiten voor de verkiezing van de leden van de Provinciale Staten in haar gebied.

Artikel 85.

Iedere provinciale afdeling is verplicht aan de Provinciale Statenverkiezingen binnen haar werkgebied deel te nemen met een CDA-kandidatenlijst.

Artikel 86.

In afwijking van het bepaalde in het vorige artikel kan de provinciale afdeling, na instemming van het landelijk bestuur, tezamen met één of meer andere politieke groeperingen binnen haar werkgebied met een kandidatenlijst aan de verkiezingen van de leden van de Provinciale Staten deelnemen.

Artikel 87.

De kandidaatstellingsprocedure wordt geregeld in het reglement voor de voorbereiding van de kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van de Provinciale Staten.

Artikel 88.

Artikel 81 is ten aanzien van de kandidaatstelling en verkiezing van de leden van de Provinciale Staten van overeenkomstige toepassing.

Artikel 89.

De leden van de Provinciale Staten worden geacht met behoud van ieders persoonlijke verantwoordelijkheid, bij het verrichten van hun taak rekening te houden met uitspraken en verklaringen van de bevoegde partijorganen, alsmede van de desbetreffende provinciale afdeling.

Artikel 90.

De leden van de Provinciale Staten hebben de verplichting regelmatig contact te onderhouden met de verschillende geledingen van de partij binnen hun gebied. Daartoe behoort onder meer het geven van voorlichting aan, het verslag doen en het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid aan de provinciale afdeling en de gemeentelijke afdelingen binnen het gebied.

C. WATERSCHAP**Artikel 91.**

1. Het bestuur van de provinciale afdeling heeft de leiding bij de voorbereiding van en de te voeren activiteiten voor de verkiezing van de leden van het algemeen bestuur van het waterschap in haar gebied.
2. In geval van provinciegrensoverschrijdende waterschappen berust de leiding bij de gezamenlijke besturen van de provinciale afdelingen waarin het waterschap is gelegen, waarbij het bestuur van de provincie waarin ingevolge de Waterschapswet het hoofdstembureau is gelegen, leidend is de leiding heeft.

Artikel 92.

Iedere provinciale afdeling (afdelingen) is (zijn) verplicht aan de waterschapsverkiezingen binnen haar werkgebied deel te nemen met een CDA-kandidatenlijst, behoudens ontheffing door het landelijk bestuur.

Artikel 93.

In afwijking van het bepaalde in het vorige artikel kan (kunnen) de provinciale afdeling (afdelingen), na instemming van het landelijk bestuur, tezamen met één of meer andere politieke groeperingen binnen haar (hun) werkgebied met een kandidatenlijst aan de verkiezingen van de leden van het algemeen bestuur van het waterschap deelnemen.

Artikel 94.

De kandidaatstellingsprocedure wordt geregeld in het Reglement voor de voorbereiding van de kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van het algemeen bestuur van het waterschap.

Artikel 95.

Artikel 81 is ten aanzien van de kandidaatstelling en verkiezing van de leden van het algemeen bestuur van het waterschap van overeenkomstige toepassing.

Artikel 96.

De leden van het algemeen bestuur van het waterschap worden geacht met behoud van ieders persoonlijke verantwoordelijkheid, bij het verrichten van hun taak rekening te houden met uitspraken en verklaringen van de bevoegde partijorganen, alsmede van de desbetreffende provinciale afdeling (afdelingen).

Artikel 97.

De leden van het algemeen bestuur van het waterschap hebben de verplichting regelmatig contact te onderhouden met de verschillende geledingen van de partij binnen hun gebied. Daartoe behoort onder meer het geven van voorlichting aan, het verslag doen en het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid aan de provinciale afdeling (afdelingen) en de gemeentelijke afdelingen binnen het gebied.

D. GEMEENTERAAD**Artikel 98.**

Het bestuur van de gemeentelijke afdeling heeft de leiding bij de voorbereiding van en de te voeren activiteiten voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad in haar gebied.

Artikel 99.

Iedere gemeentelijke afdeling is - behoudens bijzondere omstandigheden, zulks ter beoordeling van het landelijk bestuur en nadat het bestuur van de betrokken provinciale afdeling is gehoord - verplicht aan de gemeenteraadsverkiezingen binnen haar werkgebied deel te nemen met een CDA-kandidatenlijst.

Artikel 100.

In afwijking van het bepaalde in het vorige artikel, kan de gemeentelijke afdeling, na instemming van het landelijk bestuur en nadat het bestuur van de betrokken provinciale afdeling is gehoord, tezamen met één of meer andere politieke groeperingen binnen haar werkgebied met een kandidatenlijst aan de verkiezingen voor leden van de gemeenteraad deelnemen.

Artikel 101.

De kandidaatstellingsprocedure wordt geregeld in het Reglement voor de voorbereiding van de kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad.

Artikel 102.

De artikelen 81, 89 en 90 zijn ten aanzien van de kandidaatstelling en verkiezing van de leden van de gemeenteraad van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK V: ALGEMENE BEPALINGEN**A. STEMRECHT EN STEMMING****Artikel 103.**

In de vergaderingen van de afdelingen, (bijzondere) organen en bijzondere organisaties wordt het stemrecht uitgeoefend door de leden die daartoe krachtens de bepalingen van deze statuten, het huishoudelijk reglement en de desbetreffende statuten of reglementen bevoegd zijn.

Artikel 104.

Het stemrecht kan slechts worden uitgeoefend wanneer aan de financiële verplichtingen jegens de partij is voldaan. Aan deze verplichtingen kan nog bij aanvang van de desbetreffende vergadering bij de penningmeester worden voldaan.

Artikel 105.

Elk lid kan niet meer dan één stem uitbrengen. Stemming bij volmacht is niet toegestaan.

Artikel 106.

Besluiten van het landelijk bestuur, de verenigingsraad, het netwerkberaad, de besturen van de afdelingen, bijzondere organen en bijzondere organisaties, alsmede de algemene vergaderingen van afdelingen en bijzondere organisaties, worden tenzij anders is bepaald in statuten en/of reglementen, genomen met gewone meerderheid. Onder gewone meerderheid wordt verstaan de helft plus één van de uitgebrachte stemmen. De blanco en ongeldige stemmen tellen niet mee bij de vaststelling van het aantal uitgebrachte stemmen.

Artikel 107.

1. Ongeacht het aantal aanwezigen kunnen de in het vorige artikel bedoelde besturen, de verenigingsraad, het netwerkberaad en algemene vergaderingen altijd beraadslagen, hun agenda vaststellen en de notulen goedkeuren.
2. Elke stemming is geldig, ongeacht het aantal stemmen, tenzij de voorzitter vaststelt dat het quorum niet is bereikt. De voorzitter stelt dit vast, indien ten minste vijftwintig procent van het aantal aanwezige stemgerechtigde leden een verzoek indient bij de voorzitter tot het vaststellen van een quorum. Het quorum is niet bereikt wanneer minder dan vijf procent van het aantal leden aanwezig is, of in het geval dat het partijcongres vaststelt dat niet meer dan vijfenzeventig stemgerechtigde leden aanwezig zijn. Bij het niet halen van het quorum wordt de stemming op de agenda van de volgende vergadering geplaatst.
3. De leden die hebben verzocht om vaststelling van het quorum, worden bij het tellen van de aanwezigen als bedoeld in het tweede lid meegerekend, ook als zij niet in de vergaderzaal aanwezig zijn.
4. Wanneer minder dan vijf procent van het aantal leden aanwezig is, of in het geval dat in het partijcongres minder dan vijfenzeventig stemgerechtigde leden aanwezig zijn, kan de voorzitter vaststellen dat het quorum niet is bereikt.
5. Indien vastgesteld is dat het vereiste quorum ontbreekt, wordt een nieuwe vergadering belegd, waarin hetzelfde voorstel opnieuw aan de orde is. Inzake de oproep voor een nieuwe vergadering, dient een termijn van ten minste veertien dagen in acht genomen te worden.
6. Indien het onderwerp waaromtrent besloten moet worden, zodanig spoedeisend is dat de in het derde lid genoemde oproepingstermijn niet in acht kan worden genomen, is het betreffende bestuur bevoegd de termijn zoveel te bekorten als noodzakelijk is.
7. Indien het spoedeisende karakter wordt betwist door ten minste vier stemgerechtigde leden van het gremium dat het betreft, staat beroep open bij de Commissie van Beroep. Dit beroep dient direct te worden ingediend en heeft een schorsende werking. De Commissie van Beroep doet zo spoedig mogelijk, in ieder geval binnen zeven dagen na indiening, uitspraak.

8. Ongeacht het aantal aanwezige stemgerechtigde leden worden in de nieuwe vergadering geldige besluiten genomen bij gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen, tenzij anders is bepaald.

Artikel 108.

1. Over personen wordt schriftelijk gestemd. Is er sprake van een enkelvoudige kandidaatstelling, dan wordt voorgesteld die persoon bij acclamatie te benoemen. Desgewenst wordt toch schriftelijk gestemd, indien dit door een of meer leden van een verband, orgaan, bijzonder orgaan of bijzondere organisatie wordt verlangd.
2. Bij stemmingen over personen zijn de eerste twee stemmingen vormvrij. Is een derde stemming noodzakelijk, omdat niemand de meerderheid van de uitgebrachte stemmen heeft gekregen, dan kan bij de derde stemming slechts gekozen worden tussen de twee personen die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben gekregen.
3. Is niet duidelijk welke twee personen bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben gekregen, dan vindt eerst een tussenstemming plaats. Staken bij deze tussenstemming, of bij de derde stemming, de stemmen, dan beslist het lot.
4. Over zaken wordt mondeling gestemd, tenzij door de meerderheid van de stemhebbende leden van de vergadering een schriftelijke stemming wordt verlangd. Bij staken van stemmen bij besluiten over zaken wordt het desbetreffende voorstel geacht te zijn verworpen.

Artikel 109.

1. Het landelijk bestuur kan, in afwijking van artikel 108, besluiten om voor bepaalde vergaderingen of voor bepaalde stemmingen toe te staan dat het stemrecht wordt uitgeoefend door middel van elektronische communicatiemiddelen.
2. Het landelijk bestuur neemt een besluit als bedoeld in het eerste lid uitsluitend als gewaarborgd is dat de stemgerechtigde leden via het elektronisch communicatiemiddel kunnen worden geïdentificeerd, rechtstreeks kunnen kennismaken van de verhandelingen ter vergadering en het stemrecht kunnen uitoefenen.

B. ZITTINGSPERIODE

Artikel 110.

De stemhebbende leden van besturen van afdelingen, organen, bijzondere organen en bijzondere organisaties worden gekozen, respectievelijk benoemd voor een periode van vier jaar. Men is terstond eenmaal herkiesbaar. Men is na een periode van één jaar weer verkiesbaar, mits in die periode in geen enkele hoedanigheid aan het bestuur is deelgenomen.

Artikel 111.

1. De in het voorgaande artikel bedoelde besturen stellen een rooster van periodiek aftreden op, zodanig dat niet meer dan de helft van de bestuursfuncties tegelijk vacant komen.

2. Indien en zodra een nieuw bestuurslid wordt gekozen of benoemd, gaat er een nieuwe zittingstermijn lopen.

Artikel 112.

1. Een bestuurslid kan, ook al is hij voor een bepaalde tijd benoemd, te allen tijde door de benoemende instantie worden ontslagen of geschorst.
2. Het landelijk bestuur is bevoegd een individueel bestuurslid van een provinciale of gemeentelijke afdeling in de uitoefening van zijn functies te beperken. Het bestuur van de desbetreffende provinciale afdeling is bevoegd een individueel bestuurslid van een gemeentelijke afdeling in de uitoefening van zijn functies te beperken.

C. VOORDRACHTEN

Artikel 113.

Indien een bestuur een voordracht doet zoals bedoeld in de statuten of reglementen van de partij, motiveert het voordragende bestuur zijn keuze voor het doen van een enkelvoudige of meervoudige voordracht.

D. ONVERENIGBAARHEDEN EN CUMULATIE VAN FUNCTIES

Artikel 114.

1. Uitgesloten is de cumulatie van politieke functies, partijfuncties en/of maatschappelijke functies die het aanzien van het politieke ambt of van de partij schaadt, doordat de cumulatie tot een belangenvermenging leidt die de integriteit van de politieke besluitvorming aantast of tot een zodanige belasting van de betrokken persoon leidt, dat in redelijkheid geen behoorlijke vervulling van de politieke functie en/of partijfunctie is te verwachten.
2. Onder politieke functies als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan:
 - a. het lidmaatschap van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, het Europees Parlement, Provinciale Staten, gemeenteraad, eilandsraad en het algemeen bestuur van een waterschap;
 - b. het ambt van minister, staatsecretaris, commissaris van de Koning, gedeputeerde, burgemeester, wethouder alsmede het lidmaatschap van het dagelijks bestuur van een waterschap;
 - c. het lidmaatschap van het landelijk bestuur.

Artikel 115.

1. Iedere kandidaat voor het lidmaatschap van Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, Europees Parlement, Provinciale Staten, gemeenteraad en algemeen bestuur van een waterschap onderwerpt de (neven)functies die hij uitoefent of overweegt te aanvaarden aan toetsing aan artikel 114 statuten.
2. De Toetsingcommissie als bedoeld in artikel 51 toetst de (voorgenomen) (neven)functies van kandidaten voor het lidmaatschap van Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en Europees Parlement. Zij adviseert ter zake het landelijk bestuur, dat over de cumulatie beslist.
3. Het kandidaat stellend bestuur toetst de (voorgenomen)neven)functies van kandidaten voor het lidmaatschap van Provinciale Staten, gemeenteraad en het

algemeen bestuur van een waterschap, en beslist over de cumulatie. Het kan desgewenst een commissie instellen die ter zake advies uitbrengt.

4. Het huishoudelijk reglement kan bepalen welke andere categorieën voorgenomen cumulaties aan toetsing moeten worden onderworpen.

E. EXPERIMENTEREN

Artikel 116.

1. Het bestuur van een afdeling kan tijdig een gemotiveerd voorstel indienen bij de algemene vergadering met het verzoek af te wijken van een procedure, zoals beschreven in de reglementen. Indien de algemene vergadering akkoord gaat met het voorstel, dient, ingeval van een gemeentelijke afdeling, het bestuur van de provinciale afdeling akkoord te gaan.
Het bestuur van de provinciale afdeling, vraagt, voorafgaand aan de besluitvorming, advies aan het landelijk bestuur.
Ingeval van een provinciale afdeling dient het landelijk bestuur akkoord te gaan.
2. Het bestuur dient in zijn voorstel nadrukkelijk uit te leggen hoe de procedure binnen het experiment vormgegeven moet worden en hoe de experimentele procedure afwijkt van de bestaande procedure. Voorts dient het bestuur te motiveren welk voordeel het experiment heeft ten opzichte van de reglementaire procedure. Het voorstel dient te zijn omkleed met waarborgen voor de ledendemocratie. Het experiment moet minimaal dezelfde of betere waarborgen bevatten dan de bestaande procedure.
3. Bij wijze van experiment afwijken van de statuten is uitgesloten.

HOOFDSTUK VI: STATUTEN EN REGLEMENTEN

A. HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Artikel 117.

Het partijcongres stelt een huishoudelijk reglement vast, waarin deze statuten nader worden uitgewerkt. De inhoud van dat reglement mag niet in strijd zijn met de bepalingen van deze statuten.

Artikel 118.

Voor wijziging van het huishoudelijk reglement is een gewone meerderheid vereist.

B. ANDERE REGLEMENTEN

REGLEMENTEN VAN BIJZONDERE ORGANEN EN STATUTEN VAN BEHERENDE ORGANISATIES

Artikel 119.

1. Het partijcongres stelt de reglementen van bijzondere organen vast, die niet in strijd mogen zijn met deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.
2. Het partijcongres stelt de statuten vast van instanties die ten behoeve van het beheer van geldmiddelen en eventuele eigendommen van de partij in het leven worden geroepen. Deze mogen niet in strijd zijn met de bepalingen van deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

Artikel 120.

1. Voor wijziging van de in artikel 119 bedoelde reglementen is een gewone meerderheid vereist.

2. Voor wijziging van de in artikel 119 bedoelde statuten is een tweederde meerderheid vereist. Voor aanvaarding van een amendement op een voorstel tot wijziging van de in artikel 119 bedoelde reglementen en statuten is een gewone meerderheid vereist.

STATUTEN EN REGLEMENTEN VAN BIJZONDERE ORGANISATIES

Artikel 121.

Statuten en reglementen van bijzondere organisaties, alsmede wijziging daarvan, zijn onderworpen aan de goedkeuring door het partijcongres. De statuten en reglementen mogen niet in strijd zijn met de bepalingen van deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

KANDIDAATSTELLINGSREGLEMENTEN

Artikel 122.

Het partijcongres stelt de reglementen vast als bedoeld in de artikelen 80, 87 en 101, hierna te noemen de kandidaatstellingsreglementen, waarin de bepalingen van deze statuten en het huishoudelijk reglement nader worden uitgewerkt. De reglementen mogen niet in strijd zijn met de bepalingen van deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

Artikel 123.

Voor wijziging van de kandidaatstellingsreglementen is een gewone meerderheid vereist.

Artikel 124.

Het landelijk bestuur kan één of meer reglementen vaststellen waarin onderwerpen worden geregeld waarin door deze statuten, het huishoudelijk reglement en de overige reglementen niet of niet volledig wordt voorzien. Deze reglementen mogen niet in strijd zijn met deze statuten, het huishoudelijk reglement en/of de overige reglementen.

C. ONTBINDING EN VEREFFENING

Artikel 125.

Ontbinding van de partij geschiedt uitsluitend door een besluit van het partijcongres. Voor een besluit tot ontbinding van de partij is een tweederde meerderheid vereist. De stemming over dit besluit dient schriftelijk te geschieden.

Artikel 126.

In geval van ontbinding wijst het landelijk bestuur de bestemming aan van de bezittingen van de partij, met dien verstande dat geldmiddelen die na ontbinding van de partij overblijven (batig liquidatiesaldo) volledig worden besteed aan een Algemeen nut beogende instelling (ANBI) of aan een buitenlandse instelling die voor minimaal negentig procent (90 %) gericht is op het algemeen nut, zo enigszins mogelijk ten bate van het doel waarvoor zij zijn verkregen.

Artikel 127.

Ontbinding van afdelingen geschiedt, onverminderd het bepaalde in artikel 24, door een besluit van de betreffende algemene vergadering dan wel door een besluit van

het landelijk bestuur. De stemming over dit besluit dient schriftelijk te geschieden. Indien ontbinding plaatsvindt door besluit van de desbetreffende algemene vergadering is tevens vereist dat het landelijk bestuur toestemming verleent tot ontbinding van de desbetreffende afdeling.

Artikel 128.

De ontbinding van bijzondere organisaties geschiedt door besluit van de desbetreffende algemene vergadering. De stemming over dit besluit dient schriftelijk te geschieden. Tevens is vereist dat het landelijk bestuur toestemming verleent tot ontbinding van de desbetreffende bijzondere organisatie.

Artikel 129.

In geval van ontbinding van een afdeling of bijzondere organisatie wijst de desbetreffende algemene vergadering dan wel het landelijk bestuur, de bestemming van de bezittingen van de afdeling of de bijzondere organisatie aan, met dien verstande dat geldmiddelen die na ontbinding van de partij overblijven (batig liquidatiesaldo) volledig worden besteed aan een Algemeen nut beogende instelling (ANBI) of aan een buitenlandse instelling die voor minimaal negentig procent (90%) gericht is op het algemeen nut, zo enigszins mogelijk ten bate van het doel waarvoor zij zijn verkregen.

Artikel 130.

Voor besluiten tot het aangaan van een federatie dan wel tot fusie is artikel 133 van overeenkomstige toepassing. Voor het nemen van een dergelijke besluit is een tweederde meerderheid vereist.

D. WIJZIGING EN AANVULLING VAN DEZE STATUTEN

Artikel 131.

Wijziging van deze statuten is slechts mogelijk indien het partijcongres daartoe besluit.

Artikel 132.

Voor wijziging van de statuten is een tweederde meerderheid vereist; voor aanvaarding van een amendement op een voorstel tot wijziging is een gewone meerderheid vereist.

Artikel 133.

Een statutenwijziging komt niet tot stand dan nadat hiervan een notariële akte is opgemaakt. Tot het doen verlijden van de akte is ieder lid van het landelijk bestuur of een ander door het partijcongres daartoe gemachtigd persoon bevoegd, onder overlegging van een uittreksel uit de notulen van de vergadering.

Artikel 134.

Het huishoudelijk reglement omschrijft het recht van initiatief tot wijziging van de statuten, respectievelijk van het huishoudelijk reglement, de statuten en/of reglementen van bijzondere organen en de overige reglementen. Ook wordt in het huishoudelijk reglement bepaald aan welke voorwaarden wijzigingsvoorstellen dienen te voldoen.

E. SLOTBEPALING

Artikel 135.

In alle gevallen waarin deze statuten, het huishoudelijk reglement en/of andere reglementen niet voorzien, beslist het landelijk bestuur, voorzover het de organen en bijzondere organen betreft; respectievelijk het bestuur van het desbetreffende afdeling en het bestuur van de desbetreffende bijzondere organisatie."